

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Kidutus on viesti – ja niin on sen salliminenkin
Pirjatanniemi, Elina

Published in:
Turun Sanomat

Published: 05/08/2022

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:
Pirjatanniemi, E. (2022). Kidutus on viesti – ja niin on sen salliminenkin. *Turun Sanomat*.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023020926420>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Sosiaalisessa mediassa kiersi jokin aika sitten video, jossa venäläissotilaksi väitetyt miehet silpovat ukrainalaisen sotavangin kivekset veitsellä. Tutkivan journalismin sivusto Bellingcat on varmistanut, ettei videossa ole merkkejä manipuloinnista tai editoinnista.

Kidutuksen kieltä muodostaa osan pakottavaa kansainvälistä oikeutta. Tämä tarkoittaa, että kieltä sitoo oikeudellisesti kaikkia valtioita, kaikissa olosuhteissa, niin sodassa kuin rauhankin aikana. Kuvatun kaltainen sotavangin kohtelu on kiistatta kidutusta ja siten täysin epäilyksettä kansainvälisen oikeuden vastaista.

Oikeudellisesti tarkastellen kidutuksessa on kyse voimakkaan ruumiillisen tai henkisen kärsimyksen aiheuttamisesta toiselle tietyssä tarkoituksessa. Kidutuksen avulla voidaan pyrkiä saamaan uhri tai joku muu henkilö tunnustamaan tai antamaan tietoja. Kidutuksen tarkoituksena voi olla myös uhrin rankaiseminen jostakin hänen tai jonkun muun tekemästä tai tekemäksi epäilyllistä teosta. Kidutuksella voidaan samoin tavoitella pelotevaikutusta tai uhrin tai jonkun muun pakottamista johonkin. Kidutuksesta on kyse myös silloin, kun yllä mainittua kärsimystä aiheutetaan uhrin alkuperän, ihonvärin, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen tai muiden syrjintäperusteiden nojalla.

Kiduttaminen on julkisen tahon rikos. Kidutuksen kriminalisointi kohdistuu henkilöihin, jotka toimivat tavalla tai toisella valtion nimissä. Tämä erottaa kidutuksen muusta vakavasta väkivallasta.

Kidutuksen kiellosta ei siis ole epäselvyyttä, mutta kammottavasta käytännöstä ei ole päästy eroon. Miksi monet valtiot sallivat kidutuksen? Koska siten saadaan ihmiset pelkäämään. Kidutus on viesti. Kidutus ja sillä uhkaaminen ovat tehokkaita tapoja hallita, lannistaa ja nöyryyttää. Diktatuurit ja tyranniat eivät pärjää ilman, kidutus on liima, jolla mätä järjestelmä pidetään kasassa.

Kidutusta on kautta historian pyritty perustelemaan. Usein tämä tapahtuu vetoamalla erityisiin olosuhteisiin tai ulkoiseen vaaraan, jolta valtion on muka suojauduttava keinolla millä hyvänsä. Olennaista on myös uhrien ihmisarvon kiistäminen. Kidutettavat kuvataan terroristeina, ihmishirviöinä, läpeensä pahoina vihollisina. Heidän äärimmäinen nöyryyttämisenä yritetään oikeuttaa, mikä selittää myös perverssin valmiuden esitellä väkivallantekoja avoimesti.

Järkyttävän väkivallan äärellä ihminen hakee helposti selitystä tekijän mielentilasta. Haluamme ajatella, että vain päästään seonneet toimivat näin. Kidutuksessa ei kuitenkaan ole kyse ainoastaan yksittäisen sodassa raaistuneen sotilaan väkivallanteosta tai sotajoukkojen huonosta kurista. Kidutukseen syyllistyvät edustavat julkista valtaa ja siksi jokaisen kidutusteen kohdalla on kiinnitettävä erityinen huomio myös valtioon.

Jos kiduttajan valtio hyväksyy kidutusteen nimenomaisesti tai hiljaisesti, valtion pakkovallalla ei ole mitään rajoja. Tällöin yksittäisten sotilaiden rankaiseminen ei yksinään riitä. Valtio itsessään on asetettava vastuuseen.

Olen kirjoittanut kidutuksesta aiemminkin ja mitä luultavimmin joudun palaamaan tähän synkkään aiheeseen tämänkin jälkeen. Se asettaa uskon ihmisyyteen koetukselle. Voi vain toivoa, että venäläissotilaiden hirmuteot eivät saa vastapuolta provosoitua vastaaviin törkeisiin rikoksiin. Kiduttajien tasolle ei pidä koskaan alentua.

NOSTO: Miksi monet valtiot sallivat kidutuksen? Koska siten saadaan ihmiset pelkäämään.
Kidutus on viesti.